

POSUDEK

oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta: Markéta Raffaiová

Název práce: Vliv změny poměrů na trvání závazku

Jméno a příjmení oponenta: JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila aktuální téma zejména s ohledem na změny zamýšlené návrhem nového OZ. Téma trvání a změny závazku v závislosti na změně okolností je bezesporu tématem, které zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti. Autorka v úvodu své práce nevymezuje její cíle, a tak není vždy jasné, co je autorčinou tezí a jak k tématu vůbec přistupuje. Vlastní metody práce a přístupu rovněž nejsou v úvodu zřetelně naznačeny. Z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analytický a komparativní přístup, který kombinuje s deskripcí, aby nakonec dospěla k syntetizujícímu poznatku. Přitom jen velmi málo vyhodnocuje příslušnou judikaturu (v celé práci jsou citovány toliko 3 judikáty). Svou prací se dotkla hned několika velmi diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou *clause rebus sic stantibus* v soukromém právu. Jedná se zejména o otázku aplikace klauzule nezměněných poměrů univerzálně na všechny uzavírání smlouvy (implicitně) či jen na užší, zákonem definovaný okruh smluvních situací. Za přínosné lze považovat, že autorka vzala do úvahy i úpravu de lege ferenda.

2. Logická struktura a členění diplomové práce:

Text (51 stran včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinálním přístupům. Práce je rozdělena do 8 kapitol, kdy druhá kapitola usiluje o stručnou charakteristiku vybraných základních zásad a principů soukromého práva. Třetí kapitola je pak věnována historickému vývoji institutu změny poměrů v českém právu až do současnosti s důrazem na úpravu ABGB a tzv. středního občanského zákoníku. Čtvrtá kapitola se celistvě věnuje platné právní úpravě a dotýká se všech podstatných – českou doktrínou v tomto smyslu tematizovaných – otázek. Pátá kapitola analyzuje právní úpravu v návrhu NOZ. Předposlední kapitola je pak celá věnována mezinárodněprávní úpravě *clause rebus sic stantibus*.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použit relativně dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka povětšinou správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát ovšem není uspokojivý, autorka jej prakticky nevyužívá. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky tak publikace reflektující právní úpravu starší. Je na škodu, že autorka nekonfrontuje základní názory doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, nepřipojuje ani své vlastní závěry a spokojuje se toliko s deskripcí problematiky. Kupř. pasáž věnovaná návrhu NOZ působí velmi nevyváženě. Autorka v ní přeceňuje úvodní výklady, kterým věnuje 8

stran textu bez valné přidané hodnoty, nakolik jde jen o nekritické parafráze důvodové zprávy k NOZ, a vlastnímu tématu věnuje necelou 1,5 strany, aniž by nicméně návrh podrobila skutečné materiální analýze. Podobně nevyváženě působí pasáž o historickém vývoji klauzule nezměněných poměrů, která je celá vybudována na citaci jednoho autora. A ačkoli si autorka je vědoma okolností a celospolečenského kontextu, v němž byla psána a vydána Kandova monografie, nedaří se jí toto dílo vždy vhodně aktualizovat (např. str. 19 a závěr o protizákonnosti plnění). Vlastní rozbor problematiky je pak rozebírán jen na 10 stranách celého textu. Zbytek práce se namnoze ocitá jaksí „mimo téma“.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je na dobré úrovni. Neshledal jsem v ní žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je v zásadě také pracováno správně (na str. 46 je přílehlavější hovořit o právu EU a nikoli jen o komunitárním právu). K určitým přehlédnutím a pochybením došlo spíše ojediněle (str. 7 – „scripta sunt...“; str. 18 – správně by bylo „dlužníku vzniká...“; str. 23 – „...se stavěly...“; nesrozumitelná věta na str. 39 „Procesy integrace.....“; nesprávně na str. 39 „...l'immigration“; na str. 46 není možné pokládat pojmy smluvní a soukromé právo za synonyma; str. 50 – správně je „účelově decimoval..“) atp.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce bohužel nepředkládá příliš mnoho podnětných názorů a závěrů. Je spíše deskriptivní, a parafrázuje zákonných textů a odborné literatury. Místy nás jen informuje učebnicově o notoriích. Rovněž judikatura není systematicky a kriticky vyhodnocována. Zásada vigilanti bus iura scripta sunt je autorkou chápána příliš úzce. Nemohu se bez dalšího ztotožnit se závěrem, že „nezbytnými kvalitami jsou úroveň a charakter vzdělání.“ (str. 7) Předpokladem je především informovanost subjektu o právech. Vždyť za nezletilého či osobu stíženou duševní poruchou může podat žalobu k ochraně jejich práv opatrovník. Na str. 23 nacházíme nekonzistentnost v autorčině výkladu, když nejprve (chybně) uvede, že pactum de contrahendo je „smluvní typ“, aby o odstavec níže správně konstatovala, že to není zvláštní smluvní typ. Na str. 25 bez dalšího uzavírá, že pro rozhodování soudu ohledně doložky nezměněných okolností je zásadní stav v době vyhlášení rozsudku. Jak nasvědčuje recentní judikatura není tento závěr tak jednoznačný. U ústní obhajoby by se proto mohla autorka patřičně vypořádat s příslušnými závěry soudní praxe. Pokud jde o závěr na str. 39, je třeba poopravit autorčino vnímání role smluvního práva při unifikacích a harmonizacích právních úprav. Je to právě závazkové právo, které je tím primárním předmětem unifikačních snah a tendencí. U ústní obhajoby by mohla taktéž objasnit, co rozumí „velice benevolentní úpravou pravomocí soudu“ (str. 48). Za vědecky nevhodný (a nepodložený) pokládám závěr o „známém švejkovství českého národa“. Rovněž nesouhlasím s autorčím závěrem, že „objektivně“ (o žádném exaktním přístupu ani objektivní metodě hodnocení – kupř. právněsociologický průzkum – v práci nemluví) zhodnotila současné právní povědomí, jde spíše o její subjektivní hodnocení a pozorování situace.

6. Odborná kvalita zpracování tématu diplomové práce

Práce po odborné stránce vykazuje výše uvedené vady. Domnívám se, že jen v omezené míře prokázala autorčiny znalosti vybrané problematiky. Projevila se toliko bazální orientace v tématu opřena zhusta jen o parafrázování zákona a doktríny.

Závěr:

Předložená práce proto ne zcela přesvědčivě prokázala autorčinu samostatnost při zpracování nelehkého tématu. K práci jsem se kriticky vyjádřil výše v posudku. Práce sama by si zasluhovala kvalitativní přepracování a doplnění (a to i po formální a metodologické stránce), aby mohla být hodnocena lepším stupněm než **dobře**.

Diplomovou práci hodnotím stupněm: dobře.

Datum: 10.11.2011

Podpis oponenta diplomové práce:

